

Literair Ierland

Ierland heeft maar liefst vier Nobelprijswinnaars voortgebracht: Shaw, Yeats, Beckett en Heaney, wat een aanzienlijke prestatie is voor zo'n klein land. Dat betekent niet dat er één 'Ierse literaire traditie' zou zijn, want die zou zowel het stads- als het plattelandsleven moeten vertegenwoordigen en tradities van katholieke en protestantse zijde beschrijven. Moderne Ierse fictie kenmerkt zich net als vroeger door een gevoel van gemeenschap en liefde voor taal.

De Blasket Islands, bron van inspiratie voor tal van schrijvers

Keltische literatuur

Keltische literatuur wordt wel gezien als de oudste letterkunde van West-Europa die in een volkstaal is opgetekend. Deze verhalen gaan terug tot de tijd van de eerste kloosters, toen Keltische folklore en sagen, zoals de heldendichten over Cúchulainn (blz. 30), voor de eerste keer werden opgeschreven. Verhalen in het Iers doen het tegenwoordig ook weer erg goed bij het publiek. Peig Sayers is beroemd om haar beschrijvingen van het harde leven op de Blasket Islands (blz. 162) aan het begin van de 20ste eeuw.

Schrijfster Maria Edgeworth

was de satiricus Jonathan Swift (blz. 86), die in 1667 in Dublin werd geboren uit Engelse ouders. Hij schreef onder meer *Gulliver's travels*. Omstreeks 1700 kende Ierland een groot aantal bekende toneelschrijvers. Een van hen was Oliver Goldsmith, die beroemd werd met zijn blijspel *She stoops to conquer*. Een andere Ierse schrijver uit deze tijd was Richard Brinsley Sheridan, die onder meer het toneelstuk *The school for scandal* schreef. Aan het einde van de 18de eeuw schiep Maria Edgeworth een

precedent met romans als *Castle Rackrent*. Ze was de eerste die het klassenverschil in de Ierse maatschappij als onderwerp voor haar romans koos. In de 19de eeuw trokken talloze Ierse toneelschrijvers naar Engeland, zoals Oscar Wilde, die zich in 1874 aan de universiteit van Oxford inschreef en later het Londense publiek veroverde met befaamde toneelstukken als *The*

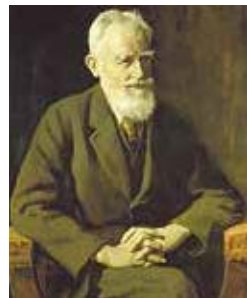

W.B. Yeats, de beroemde dichter

importance of being Earnest. George Bernard Shaw (blz. 104), auteur van onder andere *St. Joan*, *Pygmalion*, en *Arms and the man*, verhuisde ook naar Londen.

Schrijvers van de 20ste eeuw

In 1898 stichtten W.B. Yeats en lady Gregory het Abbey Theatre in Dublin (blz. 92). De opening van het gebouw, in 1904, betekende het begin van de Irish Revival, dat zich richtte op nationale en lokale thema's. De toneelschrijver John Millington Synge liet zich inspireren door zijn liefde voor de Aran Islands en de Ierse folklore. De 'immorele taal' in zijn *Playboy of the western world* veroorzaakte een schandaal bij de première. Samen met tijdgenoten als Sean O'Casey en W.B. Yeats oefende Synge grote invloed uit op latere generaties Ierse schrijvers, zoals de romanschrijver Seán O'Faolain, de auteur en columnist Flann O'Brien en de dronkzuchtige, twistzieke toneelschrijver Brendan Behan. De literaire

George Bernard Shaw

opleving inspireerde halverwege de 20ste eeuw ook tal van bekende dichters, zoals de begaafde Patrick Kavanagh en de in Belfast geboren Louis MacNeice.

Karikatuur van demonstranten bij het Abbey Theatre, Dublin 1907

Drie literaire reuzen

Tussen alle getalenteerde Ierse auteurs vallen drie figuren op die hun tijd ver vooruit waren. W.B. Yeats (blz. 237) bracht zijn halve leven buiten Ierland door, maar bleef zich altijd verbonden voelen met het platteland in het westen. Hij schreef weemoedige, melancholieke gedichten en was een voorman van de Irish Revival, die een nieuw nationaal bewustzijn tot stand bracht. James Joyce (blz. 94) was ook een pionier; zijn verhaalstructuren en techniek hadden grote invloed op de ontwikkeling van de moderne roman. In *Ulysses* beschrijft Joyce een dag in

Schrijver Brendan Behan (links) in een pub in Dublin

zijn geliefde stad Dublin. In Dublin viert men nog steeds elk jaar op 16 juni Bloomsday, genoemd naar Leopold Bloom, een van de hoofdpersonen in het boek. De laatste van de drie literaire reuzen is de roman- en toneelschrijver Samuel Beckett (blz. 67). De thema's vervreemding, wanhoop en twijfel aan de zin van het menselijk bestaan worden behandeld in zijn bekendste toneelstukken *Waiting for Godot* en *Endgame*.

De dichter Patrick Kavanagh viert Bloomsday

Hedendaagse schrijvers

De Ierse literaire traditie wordt voortgezet door schrijvers uit zowel de Republiek als uit Noord-Ierland. William Trevor uit Cork wordt als een meester van het korte verhaal beschouwd. Anne Enright (2007) en John Banville (2005) wonnen beiden de prestigieuze Man Booker Prize. Roddy Doyle put uit zijn arbeidersachtergrond voor romans als *The snapper* en *Paddy Clarke ha ha ha*. Joseph O'Connor,

Cecelia Ahern, Maeve Binchy, Edna O'Brien, Colum McCann en Colm Tóibín genieten internationale bekendheid. Séamus Heaney (1939–2013) en Derek Mahon worden tot de beste moderne dichters gerekend.

Ierland in de film en op tv

Ierland is al vele jaren een zeer geliefd onderwerp van grote regisseurs en de Ierse bevolking maakt haar opwachting in bekende films als *The crying game* (1992), *In the name of the Father* (1994), *Michael Collins* (1996), *Once* (2007) en *The guard* (2011). Een andere populaire film met een geheel Ierse cast is *The Commitments* (1991), naar een roman van Roddy Doyle. Meer recentelijk is Ierland zeer in trek als filmlocatie voor dure televisieproducties. Tv-series als *Ripper Street*, *Vikings* en *Game of thrones* zijn allemaal op het eiland gefilmd.

Acteurs van *The Commitments*, naar de roman van Roddy Doyle

Onder de loep: Zuidoost-Dublin

Het hart van Dublin rond College Green wordt gedomineerd door de Bank of Ireland en Trinity College. In de smalle en bredere zijstraten van de alleen voor voetgangers toegankelijke Grafton Street vindt u vele van de betere winkels, hotels en restaurants van Dublin. Vlak bij Kildare Street staan het Irish Parliament, de National Library en het National Museum of Ireland – Archaeology. In St Stephen's Green, dat wordt omringd door mooie georgian gebouwen, kunt u bijkomen van de drukte van de stad.

1 Bank of Ireland
Dit statige georgian gebouw was oorspronkelijk bestemd voor het Ierse parlement.

Standbeeld van Molly Malone (1988)

3 Grafton Street

Warenhuis Brown Thomas is een van de grote attracties in deze voetgangersstraat vol straatmuzikanten en -tekenaars.

6 St Ann's Church

De voorgevel van deze 18de-eeuwse kerk werd in 1868 toegevoegd. Binnen ziet u prachtige gebrandschilderde ramen.

5 Mansion House

Dit is sinds 1715 de officiële residentie van de burgemeester van Dublin.

Fusiliers' Arch (1907)

4 ★ St Stephen's Green

Rond dit vredige stadspark staat een groot aantal mooie gebouwen. De zomerse lunchconcerten trekken zowel toeristen als inwoners.

Hotels en restaurants in deze regio zie blz. 296–297 en 308–311

Naar O'Connell Bridge

Naar Dublin Castle

2 ★ Trinity College

Pomodoro's beeldhouwwerk *Sphere within sphere* (1982) geeft een modern tintje aan de campus.

9 National Library

Vrome engeltjes sieren de fries rond de magnifieke oude leeszaal van de bibliotheek, waar James Joyce graag zat.

8 ★ National Museum of Ireland – Archaeology

Tot de collectie Ierse oudheden behoort een bronzen voorwerp dat bekendstaat als de Petrie Crown (2de eeuw n.C.).

10 Leinster House
In dit statige huis zetelt sinds 1922 het Ierse parlement.

Het Shelbourne Hotel uit 1824 staat aan de noordkant van St Stephen's Green. Zowel toeristen als Dubliners komen er graag voor de afternoontea.

0 meter 50

Verklaring

— Aanbevolen route

Verklaring van de symbolen zie achterflap

Oriëntatiekaart

Zie Stratengids, blz. 122–123

De Gravity Bar op het Guinness Storehouse

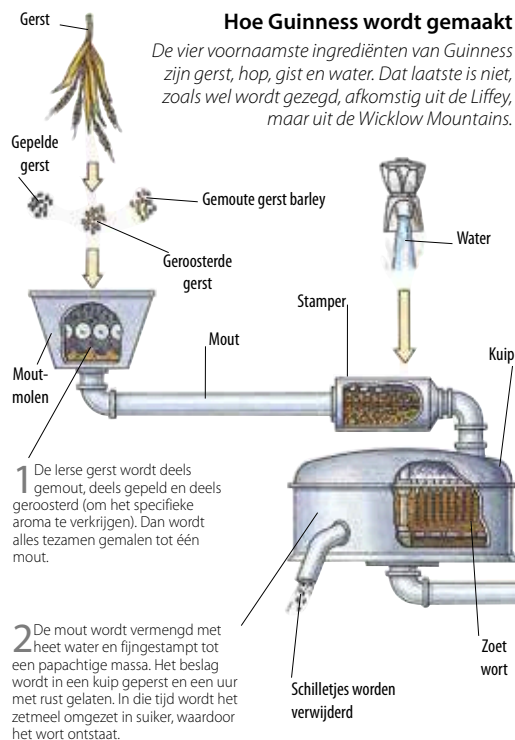
4 Guinness Storehouse

St James's Gate, Dublin 8. Tel. 4084800. 51B, 78A, 123. **Open** dag. 9.30–17.00 (juli en aug. tot 19.00) uur. **Gesloten** Goede Vrijdag, 24–26 dec. www.guinness-storehouse.com

Het Guinness Storehouse is te vinden in de St James's Gate Brewery, de oorspronkelijke vestiging van Guinness. Het gebouw uit 1904, dat op de monumentenlijst staat, beslaat bijna 2 ha en telt zeven verdiepingen rond een enorm glazen atrium. In de vloer ziet u een kopie van het oorspronkelijke pachtcontract met de handtekening van Arthur Guinness. In de afdeling *Ingredients* kunnen bezoekers via interactieve displays de ingrediënten van Guinnessbier voelen en ruiken. De rondgang vervolgt via de authentieke georgian voorkamer, waar een 'ontmoeting' plaatsvindt met Arthur Guinness, die hier aan het werk is. De *Brewing Exhibition* is een lawaaïge, dampige en 'hoppige' ruimte, waar het lijkt alsof er bier wordt gebrouwen en waar uitleg wordt gegeven over het brouwproces. De voorstelling van de ontwikkeling van het kuipen van Guinness gaat gepaard met een videopresentatie van het kuipersambacht. Modellen en displays lichten het transport, de populaire advertencampagnes en het wereldwijde succes van Guinness toe. Ter afsluiting kan in de traditionele Brewery Bar of in de Gravity Bar op het dak een gratis glas Guinness van het vat worden gedronken.

Het brouwen van Guinness

Guinness is een 'stout', een zeer donker bier, dat bekendstaat om zijn opvallend moutachtige smaak en de romige schuimkraag. Vanaf het bescheiden begin meer dan 200 jaar geleden is het terrein van de Guinnessbrouwerij in St James's Gate uitgegroeid tot 26 ha. Guinness is de grootste brouwerij van Europa en het bier wordt naar meer dan 120 landen over de hele wereld geëxporteerd. Ook Harp Lager en Smithwick's Ale zijn merken van Guinness.

De reclames van Guinness zijn bijna net zo beroemd als het product zelf. Sinds de eerste reclame in 1929 stelde dat 'Guinness is Good for You', verscheen er een bonte parade aan posters en televisiespotjes met vooral grappige afbeeldingen van zowel mensen als dieren.

Arthur Guinness

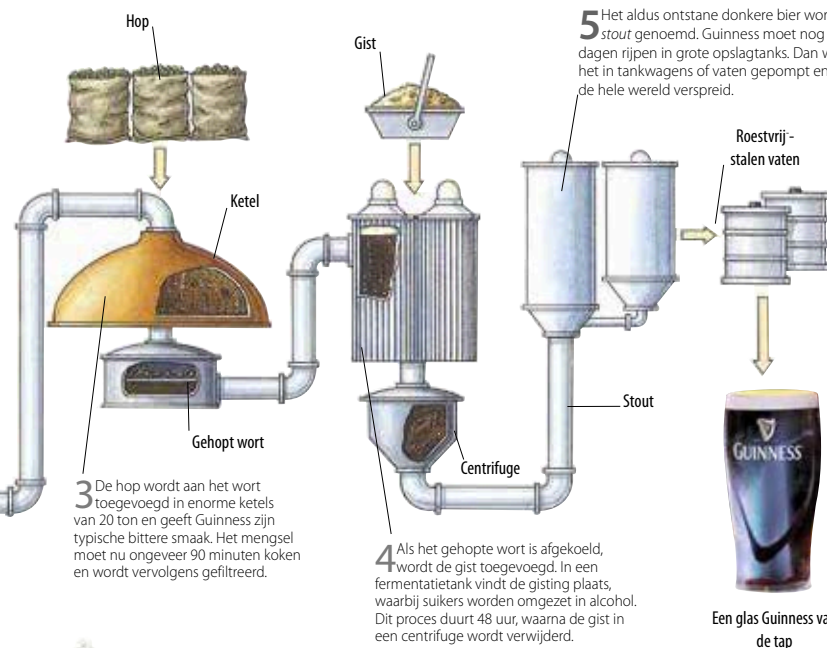
Arthur Guinness

In december 1759 huurde de 34 jaar oude Arthur Guinness voor 9000 jaar tegen een jaarlijkse bedrag van £45 de St James's Gate Brewery, die toen bijna tien jaar buiten bedrijf was. In die tijd was de bierindustrie van Dublin ingezakt. In landelijk Ierland was bier praktisch onbekend, daar hield men meer van whiskey en gin. Bovendien werd het Ierse bier bedreigd door de import van buitenlandse merken. Guinness begon met het brouwen van ale, maar hoorde van het bestaan van een zwarte ale die porter werd

genoemd en in Londen werd gemaakt voor de marktkruiers (*porters*). Arthur Guinness besloot te stoppen met het brouwen van ale en zijn eigen recept voor porter te ontwikkelen (pas in de jaren 1920 raakte het woord 'stout' in gebruik). Dit bier was zo succesvol dat Guinness al in 1769 kon exporteren.

Ets (circa 1794) van een tevreden klant

De Guinnessbrouwerij is altijd sterk afhankelijk geweest van vervoer over water. De met biertonnen beladen boten boden tot 1961 een welbekende aanblik als ze de korte tocht over de Liffey naar de haven van Dublin maakten. Eenmaal in de haven aangekomen, werd het bier in enorme tankers geladen en over de hele wereld verscheept.

Flessen Guinness in de Guinness Academy Bar

15 Bantry House

Bantry House wordt sinds 1739 bewoond door de familie White, de vroegere graven van Bantry. Het oorspronkelijke huis stamt uit circa 1700, maar de noordgevel is van later datum. In Bantry House is de eclectische collectie kunstwerken en meubelen te bezichtigen die de tweede graaf van Bantry uit Europa hierheen heeft gebracht. Tot de hoogtepunten behoren de Aubussontapijten, gemaakt voor Marie Antoinette ter gelegenheid van haar huwelijk met de toekomstige Lodewijk XVI. Er zijn kamers beschikbaar op basis van logies en ontbijt.

Tapijtsalon

Op dit 18de-eeuwse gobelin is *Het bad van Cupido en Psyche* afgebeeld. In de kamer staat ook een piano uit het begin van de 19de eeuw.

UITGELICHT

- ① **De rozentuin**, aangelegd begin 18de eeuw, is, in de woorden van de eerste graaf van Bantry, 'een bloemperk in Engelse stijl'.
- ② **Loggia**
- ③ **De voorkamer** omvat familiestukken, porselein en een collectie 18de-eeuwse prenten.
- ④ **Beeld van Diana (1840)**
- ⑤ **Bibliotheek**
- ⑥ **De Trap naar de Hemel** leidt naar een reeks terrassen van waar u een prachtig uitzicht hebt op het huis en de baai.

Eerste graaf van Bantry (1767–1851)

Richard White, de eerste graaf van Bantry, speelde een belangrijke rol in de verijdeling van de invasieopoging van Wolfe Tone en de United Irishmen (blz. 44–45). Op 16 december 1796 voer Tone vanuit Brest in Bretagne met een vloot van 43 Franse schepen naar Ierland. Richard White verzamelde een aantal vrijwilligers voor de verdediging en bemande alle strategische punten rond Bantry Bay. Het bleek onnodig: de Franse vloot was door het slechte weer gedwongen om te keren. Niettemin verhef George III White in de adelstand vanwege zijn 'energieke gedrag en belangrijke diensten'. In 1800 werd hij verheven tot burggraaf van Bantry, in 1816 tot graaf van Bantry.

★ Roze salon

De rozerode wandtapijten (circa 1770) zijn vermoedelijk gemaakt voor Marie Antoinette, ter gelegenheid van haar huwelijk met de Franse kroonprins.

★ Uitzicht op Bantry House en Bantry Bay

Bantry House biedt een schitterend uitzicht op Bantry Bay en van de terrassen boven het huis ziet u de haven met Whiddy Island en de Cahal Mountains erachter.

Italiaanse tuin

De Bobolituinen in Florence stonden model voor deze Italiaanse tuin, begin jaren 1850 ontworpen door de tweede graaf van Bantry. In het midden ligt een groteske vijver.

★ Blauwe eetkamer

Deze kamer wordt gedomineerd door de portretten van koning George II en koningin Charlotte door hofschilder Allan Ramsay. De Spaanse kroonluchter is versierd met bloemen van Meissenporselein.

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Kaart B6, Bantry, Co. Cork.

Tel. 027-50047.

W bantryhouse.com

Open april-okt.: dag. 10.00–17.00 uur. **Gesloten** 25 dec.

beperkt.

Concerten: maandelijks plus twee zomer muziekfestivals.

Tel. 027-52788.

W westcorkmusic.ie

Zie ook *Hotels: blz. 298*

Openbaar vervoer

van Cork naar Bantry (dag).